

CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST

No. 58585.

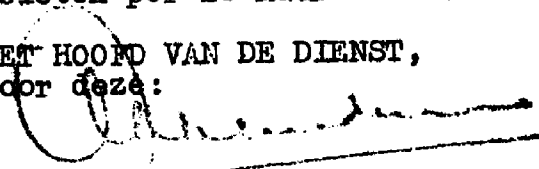
Bijlage: 1.

Onderwerp: Overzicht No.2.

's-Gravenhage, 30 Maart 1949.
Javastraat 68.

Hierbij heb ik de eer U een exemplaar aan te bieden van
Overzicht No.2 van mijn Dienst, afgesloten per 15 Maart 1949.

HET HOOFD VAN DE DIENST,
voor deze:

J.G. Crabbendam.

AAN: Alle Politieverbindingen.

CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST.

Overzicht No.2.

1949.

I N H O U D.

I.	Communisme Internationaal	blz. 1
II.	Activiteit der C.P.N. ("De Waarheid")	" 8
III.	Neven- en mantelorganisaties der C.P.N.	" 13
IV.	Eenheids Vak Centrale	" 21
V.	R.C.P. en andere links-extreme groepen	" 24
VI.	De A.B.W.M. en het royement-Hermans	" 26
VII.	Indonesië	" 27
VIII.	Overzicht der stakingen in Februari 1949	" 33

INDEX a.

Resolutie van het Partijbestuur der C.P.N.; instemming met de uitspraken van Thorez e.a., gericht tegen het Atlantisch Pact		blz. 1
De C.P.N. en het proces-Mindszenty		" 3
	en	" 4
Propaganda in Nederland voor het Tito-regiem		" 4
Radio-Moskou contra de leiding van het N.V.V.		" 4
	en	" 5
Artikel van Paul de Groot in de Cominformkrant		" 5
	en	" 6
Instemmend commentaar van Radio-Moskou op de brief van een Nederl. Reserve-officier in Indonesië, geplaatst in "De Groene Amsterdammer"		" 6
"Internationaal Contactcomité van Intellectuelen voor de Vrede"		" 6
Communistisch "Wereldvredecongres" zal 20 April 1949 in Parijs beginnen		" 8
De actie der C.P.N. tegen "reformisme" en klasse-samenwerking		" 8
	en	" 9
Het gemeenteraadswerk der C.P.N.		" 10
De communisten en de herdenking der Februari-staking-1941		" 11
	en	" 12
Het fiasco der Amsterdamse stakingen; de C.P.N. spreekt van successen		" 12
Nieuwe communistische acties aangekondigd		" 13
Toenemende agitatie van het A.N.J.V. onder militairen en toekomstige militairen		" 14
Hoofdbestuur A.N.J.V. spoort aan tot ondersteuning van de a.s. verkiezingsactie der C.P.N.		" 15
Nederlandse Pioniersbond (voor jongens en meisjes) definitief in de plaats van het Verbond van Werkers-jeugd		" 16
	en	" 17
Viering van de Internationale Vrouwendag door de Nederlandse Vrouwen Beweging		" 17
Arbeiders-Bond voor Cultuur (A.B.C.) gesticht; Stichting Radio Werkend Nederland opgeheven		" 18
O.P.S.J.-penetratie in de studentenwereld weinig succesvol		" 20

INDEX b.

Gebrek aan solidariteit, zowel in Nederland als België een van de oorzaken van het mislukken van de Amster- damse havenstaking	en	blz. 21 " 22
De afwijzende houding van het O.V.B.		" 22
Actie Landelijk DUW-bureau van de E.V.C.		" 23
Protest Hoofdbestuur E.V.C. tegen het proces van de Griekse vakverenigingsleiders		" 23
Standpunt R.C.P. t.o.v. het O.V.B.		" 24
R.C.P. t.o.v. de zgn. Tito-oppositie in de C.P.N.	en	" 24 " 25
Samenwerking N.B.V.S. en Communisten Bond Spartacus in het houden van een Zomerkamp		" 26
Royement-Hermans en de A.B.W.M.		" 26
Diverse acties tot steun aan die Indonesische stu- denten, die uit protest hun studiebeurzen niet langer wensen te accepteren	en	" 27 " 28
Comité "Free Asia Week"	en	" 27 " 28
Viering van de dag der koloniale jeugd in Nederland	en	" 29 " 30
Brochure en manifest "Comité voor Vrede in Indonesië"	en	" 30 " 31

I. COMMUNISME INTERNATIONAAL.

"Indien het Sowjet-leger onze bodem zou betreden, zouden wij gelukkig en trots zijn ons te bevinden te midden van de massa der arbeiders, die in onze steden en dorpen met hun toejuichingen de soldaten der bevrijding zouden begroeten". Aldus sprak Edgar Lalmand, de algemeen secretaris der Belgische Communistische Partij naar aanleiding van een besluit van het P.B. om nimmer deel te nemen aan een aanvalsoorlog tegen de Sowjet-Unie,

Vrijwel terzelfdertijd (7-3-1949) formuleerde de C.P.N. een resolutie van gelijke strekking, uitvoerig en emotioneel toegelicht door Paul de Groot. Het partijbestuur verklaarde zich ook hier solidair met de redevoeringen van Thorez in Parijs en Togliatti in Rome en met alle strijders voor de vrede, in het bijzonder met de volken van de Sowjet-Unie. De arbeidersklasse en alle vredelievende Nederlandse mannen en vrouwen werden in bedoelde resolutie opgeroepen "geen enkel oorlogspact, als het Westelijk pact van Brussel en het thans voorbereide Atlantische Pact, geen buitenlands opperbevel over het Nederlandse leger en de Nederlandse vloot, geen enkel bevel van buitenlandse instellingen of machthebbers als geldig voor het Nederlandse volk te erkennen".

Voorzichtiger geformuleerd dan de boven aangehaalde toelichting van Lalmand, besloot de tekst der C.P.N.-resolutie met de verzekering, dat: "Mochten, ondanks de strijd der vredeskrachten, de Amerikaanse oorlogsdrijvers en hun handlangers in Duitsland, Nederland en in andere landen, toch de aanvalsoorlog ontketenen, dan zullen ook de Nederlandse arbeiders en alle vooruitstrevende krachten, samen met de Sowjet-Unie en haar

"bondgenoten, naar het woord van Domela Nieuwenhuis reeds in 1891 gesproken, strijden voor het herstel van de wereldvrede "door de overwinning van het proletariaat".

De Groot had, aldus "De Waarheid", met de grootste nadruk gewezen op de ernst van de huidige situatie. "Wij bevinden ons "inderdaad", aldus een zinsnede uit zijn rede, "in een feitelijk "door Amerika bezet land, waar vreemdelingen de lakens uitdelen "en ons volk voor hun oorlogswagen spannen; waar het opkomen "voor de vrede voor een misdaad en zelfs voor landverraad wordt "uitgekreten".

In de voor Nederland bestemde uitzending d.d. 9-3-1949 gaf Radio Moskou een samenvatting van de onderhavige C.P.N.-resolutie. Speciaal werd de oproep van het partijbestuur gereleveerd om met alle kracht op te treden tegen het inrichten van buitenlandse militaire bases op Nederlands grondgebied en tegen het gebruiken van de Nederlandse industrie voor oorlogsdoeleinden.

De jongste houding van de "nationale" communistische partijen, die der C.P.N. inbegrepen, heeft overigens niets verrassends opgeleverd. De bewogen periode van 1939-1941 toonde bijv. onmiskenbaar aan, dat zij de belangen van de Sowjet-Unie op het eerste plan plaatsten. Hierin is ook nu geen verandering gekomen. Te dien aanzien is het volgende actuele incident vermeldenswaard: De bekende Franse communist, Professor Frédéric Joliot-Curie, voerde begin 1949 het woord aan een banket van de Brits-Amerikaanse pers in Parijs. Als Frans commissaris voor de atoom-energie een nationaal zeer verantwoordelijke post bekleedend, verklaarde Joliot-Curie, dat een Frans burger een buitenlandse mogendheid geen geheimen zal vertellen, die hij is te weten gekomen in

dienst van de gemeenschap, waarvoor hij heeft mogen werken. De Franse communistische pers (o.a. de Humanité) heeft deze rede doodgezwegen. Een Parijs dagblad (France-Soir) memoreerde dit feit, eraan toevoegend, dat het bestuur van de Franse C.P. de uitspraak van Joliot-Curie als vals en belachelijk had gediskwalificeerd. De Sowjet-Unie kon niet worden vergeleken met een willekeurige andere buitenlandse mogendheid. Een Franse communist diende geen geheimen voor de U.S.S.R. te hebben.

Vermoedelijk niet ten onrechte werd verondersteld, dat de communistische partijen bij de massa in West-Europa momenteel zoveel mogelijk wantrouwen tegen Amerika moeten zaaien teneinde alsnog de sluiting van het Atlantisch Pact en de militaire verdediging van West-Europa te vertragen.

Na de uitdagende opmerkingen, die "De Waarheid" en de algemeen partijsecretaris zich over het proces-Mindszenty permitteerden, volgde een andere vooraanstaande C.P.N.-functionaris op openbare vergaderingen een gewijzigde tactiek. Mr. B. J. Stokvis zeide, dat men het proces tegen de Hongaarse kardinaal moest beschouwen als een geding tegen een misdadiger, die de wetten van het land had overtreden en niet als een heksenproces, zoals het in de Westerse landen werd voorgesteld. Mr. Stokvis zeide de mening te zijn toegedaan, dat de kardinaal zich gedurende het proces als een eerlijk en rechtschapen mens had gedragen. De C.P.N.-woordvoerder kon niet anders dan respect voor hem hebben, temeer omdat hij al zijn fouten eerlijk had bekend. Hij had terecht, hoewel te laat ingezien, dat hij aan de verkeerde kant stond en was bereid hiervoor te boeten. Voor dit gebaar, aldus Mr. Stokvis,

moesten wij hem eren, al was hij ook een tegenstander.

In hoeverre dit afwijkend geluid van hogerhand geïnspireerd werd, kon nog niet blijken. Leidende C.P.N.'ers hebben zich wel verrast getoond over de heftige publieke reacties op en na het proces-Mindszenty en zekere beduchtheid geuit voor mogelijke politiek-schadelijke gevolgen voor de communistische zaak in het algemeen en de C.P.N. in het bijzonder.

H.Gortzak, lid der Tweede Kamer, verbleef onlangs als C.P.N.-afgevaardigde in de Russische zone van Berlijn o.m. ter bijwoning van het congres der S.E.D., de Sozialistische Einheitspartei Deutschlands. (Zie overzicht No.1-1949). In een openbare propagandavergadering der C.P.N. deelde Gortzak zelf mede o.a. de steden Dresden, Praag en Berlijn te hebben bezocht. Met de leidende partijgenoten was, volgens hem, volkomen overeenstemming bereikt. Er zou geen klasseverraad, doch alleen klassestrijd worden gevoerd.

Door onbekende afzender(s) werd de laatste maanden o.m. aan enkele personen, die in het dagblad "De Waarheid" adverteerden, een binnenlands postpakket toegezonden, inhoudende brochures ter verdediging van het Tito-regiem in Joego-Slavië. De publicaties zijn resp. gesteld in de Franse, Engelse en Duitse taal. Tot dusverre is niet gebleken, welke instantie zich met het voeren van deze propaganda bezig hield. Gelet op de poststempels vond de afzending o.m. uit Rotterdam en Den Haag plaats.

Radio Moskou (Nederlandse uitzending 19-2-1949) fulmineerde heftig tegen "de scheurmakers in het Wereld Vak Verbond en

hun opdrachtgevers". De Amerikaanse expansionisten en oorlogsstokers wisten, aldus de commentator, maar al te goed, dat de eenheid van de zeventig miljoen in het W.V.V. georganiseerden een struikelblok vormde voor de pogingen van het dollarimperialisme om heel Europa tot hun kolonie, en alle werkers tot hun koelies, maar ook tot kanonnenvlees voor de door hen voorbereide nieuwe oorlog tegen de Sowjet-Unie en de landen van de volksdemocratie te maken. En Kupers leende zich ertoe dit struikelblok, het W.V.V., te vernietigen. De werkers van Nederland echter, ook de arbeiders van het door Kupers geleide N.V.V., die in eigen land elke dag meer de ruïneuze gevolgen van het Marshall-plan en van de politiek van oorlogsvoorbereiding en oorlogvoering in Indonesië aan den lijve voelden, zouden niet toelaten, dat dit plan gelukte. De eenheid tussen de arbeiders van het N.V.V. en die van de E.V.C., die juist in deze dagen in tal van stakingen en acties van de Nederlandse arbeiders herhaaldelijk tot stand kwam, ondanks het verraad van de Kupersen, getuigde ervan, dat steeds meer het inzicht veld won, dat alleen door gezamenlijke krachtsinspanning aan het offensief van de reactie met succes tegenstand kon worden geboden, en dat dit ook voor de strijd op internationaal gebied gold, aldus Radio Moskou.

Het Cominformorgaan "Voor een hechte vrede, voor een volksdemocratie" bracht in zijn uitgave d.d. 15-2-1949 een uitvoerig artikel van Paul de Groot, algemeen secretaris der C.P.N.: "Over de nationale bevrijdingsbeweging in Indonesië". Het bevatte o.m. een historische terugblik op de communistische activiteit in Indonesië sedert 1920, voorts de bekende tendentieuze schildering van de huidige situatie. Nieuwe gezichtspunten kwamen in deze

publicatie in het algemeen niet tot uiting. "In brede kringen der Indonesische bevolking", aldus De Groot, "groeide de sympathie voor de Sowjet-Unie".

"In Juni (1948) werd te Praag tussen de Sowjet-Unie en Indonesië een overeenkomst gesloten betreffende het aanknopen van consulaire betrekkingen. De regering-Hatta stelde de ratificatie van deze overeenkomst uit, maar alle partijen, inclusief de Nationale Partij van Hatta zelf, stonden nadrukkelijk op de ratificatie".

En verder: "Na de overval op de Indonesische Republiek gingen in Nederland de arbeiders van een reeks bedrijven in staking; in verscheidene steden vonden protestdemonstraties plaats. De rechtse sociaal-democraten tonen thans hun ware gezicht als "stoottroep van het imperialisme".

Radio Moskou gaf van dit artikel een beknopte samenvatting. Ook de in de Nederlandse pers veel besproken "Brief van een Nederlandse reserve-officier in Indonesië", gepubliceerd in "De Groene Amsterdammer" (26-2-1949), werd met instemmend commentaar door de Russische omroep gememoreerd.

Onder supervisie van het Internationaal Contactcomité van Intellectuelen voor de Vrede, wordt de vredescampagne, sedert het congres van Wroclaw ingezet, in verschillende landen door de communisten geleid. In Nederland is daarvan, behoudens de algemene vredesoproep in de jongste resolutie van het partijbestuur der C.P.N., nog weinig waar te nemen. Wel heeft "De Waarheid" (11/25 2-1949) ruime aandacht besteed aan de besluiten van dit internationaal contactcomité, dat begin Februari enige dagen in Parijs

vergaderde. Het adviseerde de nationale comités om de geleerden, schrijvers en kunstenaars te steunen, teneinde de eenheid tot stand te brengen. Radio Moskou wijdde d.d. 25-2-1949 aandacht aan een manifest van het internationale contactcomité, mede ondertekend door de F.D.I.F. (de Democratische Internationale Vrouwen Federatie) en vooraanstaande communistisch gezinde figuren als Frédéric Joliot-Curie, Hélène Joliot-Curie, Pablo Picasso, Pietro Nenni e.a.

In Nederland achtten de initiatiefnemers van het "Comité van Actie voor de Vrede" (zie overzicht No.1-1949 blz.2) het psychologisch juiste moment om in het openbaar op te treden kennelijk nog niet aangebroken. De rol, die de zitting hebbende communisten daarin vervullen, werd nog niet duidelijk. "De Waarheid" maakte in zijn verslag over de beraadslagingen van het internationaal contactcomité te Parijs geen gewag van enige Nederlandse delegatie. De Sowjet-Unie vaardigde prominente vertegenwoordigers af, n.l. Alexander Fadejew en Fedossijew. Ter deelneming aan de zgn. culturele en wetenschappelijke conferentie voor de wereldvrede, die 25 en 26 Maart 1949 als nationaal congres in New York zal worden gehouden, wees Moskou aan de Sowjetcomponist Dimitri Sjostakowitsj en vier andere kunstenaars en intellectuelen.

Het voorstel van Paul de Groot (Waarheid 8-3-1949) tot massamobilisatie van alle lagen der bevolking ten behoeve van de vrede, was geen vinding van de communisten-leiders in Nederland. Het Internationaal Contact Comité van Intellectuelen voor de Vrede en de F.D.I.F., beide zetelend in Parijs, richtten een

opraep tot democratische organisaties en vooruitstrevende personen in alle landen om deel te nemen aan een Wereldvredecongres, dat 20 April a.s. in de Franse hoofdstad zal beginnen. (Humanité 25-2-1949 en Cominformkrant 1-3-1949). De communisten in Frankrijk en hun meelopers lieten voorlopig het denkbeeld varen om een apart nationaal vredescongres van intellectuelen te beleggen. Het hiervoren genoemde "Comité van Actie voor de Vrede" zou in dit voorbeeld wellicht aanleiding kunnen vinden in Nederland evenmin naar buiten zelfstandig op te treden.

II. ACTIVITEIT DER C.P.N. ("DE WAARHEID").

De C.P.N. heeft het laatste half jaar steeds nadrukkelijker de wens geuit om de massa der werkers aan zich te binden. Door eigen toedoen heeft zij nochtans brede lagen der arbeidende bevolking van zich vervreemd. De internationale richtlijnen van het Communistisch Informatiebureau, die de C.P.N. na September 1947 moest volgen, maakten haar taak zeker niet gemakkelijker. Van toen af moest de partij de "illusie" van haar na-oorlogs politiek beleid openlijk veroordelen en vreedzame samenwerking met "reformisten" en andere linkse elementen scherp afwijzen. Zo is het tot heden gebleven. De communisten willen een voorname rol spelen bij het omzetten van het door hen aanwezig geachte lijdelijk verzet tegen de algemene gang van zaken in een openlijke strijd. Deze moet dan gericht worden tegen het reformisme en de klasse-samenwerking. (In "De Waarheid" van 12 Maart j.l. werd het begrip Reformisme onder meer als volgt verduidelijkt: Het reformisme is de spruit van het Revisionisme (= herziening van de leer van Marx, die verouderd zou zijn). Nu men de revolutie

had afgezworen, moest men door geleidelijke hervormingen streven naar een verbetering van de bestaande maatschappij. De reformisten streven dus naar verbeteringen voor de arbeiders binnen de bestaande kapitalistische maatschappij en offeren daaraan de revolutionaire doelstellingen van het proletariaat op. In werkelijkheid komt het reformisme neer op een voortdurende onderwerping aan de bourgeoisie, zonder dat de arbeiders uit de loonslavernij worden verlost.)

De arbeidsvrede in Nederland en het geringe aantal stakingsdagen na 1945 zien de communisten als een gevaar voor de arbeidersklasse, "omdat het aantal stakingsdagen een objectieve maatstaf vormt voor de mate, waarin de inzichten van de arbeiders in de maatschappelijke strijd gevorderd zijn". (F.Reuter - "Politiek en Cultuur", Januari 1949).

Aan oude leuzen zoals "de leonstrijd hefboom voor massa-acties" moet nieuw leven worden ingeblazen, teneinde de arbeidsvrede te verstoren. Ofschoon op hoog bevel politiek geïsoleerd, zoekt de partij contact met de arbeiders, die zijn aangesloten bij andere vakbonden dan de ineengeschrompelde communistische E.V.C.

Vooral het N.V.V. achten de communisten evenals vóór de oorlog uitnemend operatieterrein. De beweerde arbeiders-vijandige kopstukken van het N.V.V. moeten worden vervangen door vertrouwde oppositionele figuren.

Het bedrijfs- en vakverenigingswerk der C.P.N. werd, vooral in het laatste half jaar, veel intensiever verricht. Dit kwam o.a. tot uiting in een betere redactionele verzorging van vele bedrijfskranten, die, zoals bekend, de grondslag van het

bedrijfswerk worden genoemd.

Het bedrijfswerk beperkt zich uiteraard tot de voornamelijk industriële centra. De C.P.N. wil echter eveneens op de plattelandsbevolking vat krijgen. Zij wenst de afstand tussen boeren en stedelingen te verkleinen, teneinde zodoende een proletarische eenheid tot stand te brengen. Verschillende symptomen wijzen erop, dat de activiteit op het platteland ten enenmale ontoereikend is en tot dusverre onbevredigend verliep.

In zijn resolutie van 7 Maart j.l. (zie hoofdstuk I) roept het partijbestuur der C.P.N. de werkers op "met kracht en met alle hun ten dienste staande middelen te strijden voor verhoging van de lonen en salarissen en tegen de huurverhoging en zware belastingen". Ook buiten de bedrijven wordt daarvoor geijverd. Hier behoeft slechts op het gemeenteraadswerk van de C.P.N. te worden gewezen. Stelselmatig ageren de communistische raadsleden bijv. tegen verschillende gemeentelijke tariefsverhogingen. Inmiddels heeft de C.P.N. een zgn. massa-brochure getiteld "Huren en huizen" uitgegeven, gericht tegen het Regeringsbeleid. De bewapeningslast wordt de oorzaak van de woningnood genoemd. Deze acties zijn van betekenis met het oog op de a.s. gemeenteraadsverkiezingen in Juni.

De C.P.N. heeft bepaald, dat de raadsverkiezingen benut moeten worden om, aanknopende bij de dagelijkse plaatselijke gebeurtenissen, te ageren tegen de Regering en de partijen, die haar schragen. "De Waarheid" gaf intussen hoog op over communistische successen, die zouden zijn geogst bij onlangs gehouden tussentijdse raadsverkiezingen, zulks vanwege de samen-

voeging der gemeenten Hoogezand en Sappemeer. In feite waren het slechts bescheiden verschuivingen, die voor de C.P.N. geen zetelwinst hebben opgeleverd.

De voorbereiding van de herdenking der Februari-staking 1941 te Amsterdam (zie overzicht No.12-1948, blz.17) bracht de C.P.N. in een moeilijke positie. Uit protest tegen de "aanmatiging" van het Amsterdamse gemeentebestuur, dat ter bevordering van de eenheid de plechtigheid dit jaar zelf wilde organiseren, gelastte de C.P.N. een afzonderlijke bijeenkomst. Men achtte namelijk het communistisch privilege geschonden. Het daarvoor gevormde specifiek communistische Herdenkingscomité ging echter kort daarop overstag en publiceerde in "De Waarheid" (17-2-1949) de "verheugende" mededeling, dat, na overleg met de Burgemeester van Amsterdam, alsnog de mogelijkheid was gebleken om één meeting te houden. Zodoende maakte de C.P.N. haar voornaamste argument voor een zelfstandige herdenking (demonstratie van de eenheid der Amsterdamse arbeiders) vrijwel waardeloos. In de resolutie van December 1948 had het partijbestuur der C.P.N. immers juist de schipperpolitiek veroordeeld "wjl daardoor het "kweken van een vastbesloten strijdstemming onder de arbeiders "wordt verhinderd". De partijleiding laakte tevoren ook voraanstaande partijgenoten, "die hun optreden door argumenten der "reactie laten beïnvloeden".

Aan die recente officiële uitspraken werd nu, gelet op het feitelijk gebeuren, geweld aangedaan. Het districtsbestuur-Amsterdam verdedigde de ommezwaai in een "Brief aan de leden" dan ook niet op principiële gronden.

- Over het communistische initiatief, om de organisatie der samenkomst "uit verkeerde handen" te houden werd achteraf met geen woord gerept. "De Waarheid" zag in de weigering der Uniebonden om wegens het communistisch karakter de plechtigheid bij te wonen het resultaat van de "kleingeestige houding" der Uniebestuurders. Hun advies aan de leden noemde het blad een poging om een "eensgezinde herdenking" te voorkomen.

Het aantal deelnemers bedroeg omstreeks 10.000. "De Waarheid" sloeg het record met een schatting van 30.000 aanwezigen.

Ook in de jongste verslagperiode werd de scholing der leden voortgezet. De December-resolutie van het P.B. staat nog steeds in het brandpunt der besprekingen. Verder worden de openbare cursusvergaderingen gebruikt om verhandelingen over actuele politieke en andere gebeurtenissen en verschijnselen te voorzien van communistisch commentaar. Het duidelijk fiasco van de Amsterdamse stakingen (stopzetting lassersstaking, opheffing havenstaking, einde werkstersconflict) werd door de C.P.N. ontkend. Fred Schoonenberg, die 3-3-1949 te Amsterdam sprak over "Moraal en het Communisme" zeide zelfs, dat in tegenspraak met de persberichten, bijna alle stakingen succesvol beëindigd zijn. De kapitalistische moraal kwalificeerde hij als zó gemeen en momenteel zó machtig, dat zij het aan de dagbladen en daaronder ook "De Waarheid" onmogelijk maakt de door staking bereikte successen van de arbeiders te vermelden. Immers deed de communistische pers dit wel, dan zouden terstond via de Rijksbemiddelaars de behaalde successen weer te niet worden gedaan. De staking van de schoonmaaksters was, volgens hem, ook al een volledig succes geworden.

In het door hem als hoofdredacteur geredigeerde dagblad "De Waarheid" werd tevoren (24-2-1949) echter meer omzichtigheid aan den dag gelegd. Een nabeschouwing op de havenstaking behelsde, "dat deze staking met een klinkende overwinning en "directe resultaten had kunnen eindigen, als de gebleken strijd-wil der arbeiders maar op krachtige en doelbewuste wijze was "geleid". De Amsterdamse havenarbeiders zouden uit de thans ge-bindigde strijd lering moeten trekken om zich op nieuwe actie voor te bereiden. Weldra, zo werd betoogd, kwam het collectieve contract aan de orde (zie overzicht No.1-1949, blz.19). Dit waren "nog slechts voorposten-gevechten aan de vooravond van con-flicten van veel grotere omvang, die onvermijdelijk door de "arbeidersklasse moeten worden aanvaard, wil zij niet van hon-ger omkomen". Nog in Februari j.l. hadden woordvoerders der C.P.N. zich in dier voege uitgelaten, dat de stakingen in Am-sterdam in geen geval verloren mochten worden, daar dit voor de arbeiders de ernstigste gevolgen zou hebben. Elke staking, welke thans werd gevoerd, was een actie tegen de Regering. Al was er dan niet veel animo om het werk neer te leggen, toch heerste er grote ontevredenheid. Vanzelfsprekend zal de C.P.N. die ontevredenheid blijven aanwakkeren.

III. NEVEN- EN MANTELORGANISATIES DER C.P.N.

A.N.J.V. - Dit communistische jeugdverbond heeft inwendig en naar buiten grote activiteit ontplooid. Onder de militairen hier te lande werd gepoogd stemming te verwekken tegen "de koloniale oorlog" en de nieuwe troepenverzoeken. Op openbare wegen werden slagzinnen gekalkt; ook werden kleine pamfletten op ge-

vels geplakt, voornamelijk des nachts, waarop korte rijmen voorkwamen tegen de strijd in Indonesië, tegen maarschalk Montgomery, de woningnood, de oorlogshitlers, het botergebrek etc. Tevens werd op die wijze propaganda gemaakt voor de 21 Februari j.l. door het A.N.J.V. op initiatief van de Wereld Federatie van Democratische Jeugd georganiseerde "Dag der koloniale jeugd". (Zie in dit overzicht onder "Indonesië").

Te Utrecht werd d.d. 18-2-1949 een pamflet, getiteld "Lichtspoor-bijlage", uitgave van het A.N.J.V., afdeling Utrecht, uitgereikt aan aldaar passerende militairen, die op weg waren naar een herdenkingsbijeenkomst. Deze vlugschriften bevatten o.m. een overdruk van brieven van militairen, eerder in "De Waarheid" gepubliceerd over beweerde wreedheden, in Indonesië begaan. In Den Haag werden militairen per vlugschrift opgewekt een A.N.J.V.-bijeenkomst d.d. 23-2-1949 ter gelegenheid van de "Dag der koloniale jeugd" bij te wonen. Een dag tevoren (22-2) verbood de garnizoenscommandant bezoek aan bedoelde bijeenkomst. Reeds in een d.d. 20-2-1949 verspreid tweede pamflet van het A.N.J.V. werd van dit verbod melding gemaakt. In een ander uitgereikt vlugschrift van het genoemde Verbond, getiteld "In Uniform", werden desiderata t.o.v. toekomstige militairen en reeds onder de wapenen geroepen geformuleerd n.l.:

Voor toekomstige militairen o.a.: Dienstplicht met een maximum van 1 jaar. Geen oproep vóór het bereiken van de 20-jarige leeftijd. Geen uitzending naar de tropen zonder toestemming.

Voor militairen o.a.: Onmiddellijke maatregelen treffen voor de demobilisatie van alle dienstplichtige militairen, die vóór of in het jaar 1947 in werkelijke dienst zijn opgeroepen.

Onmiddellijke repatriëring in volgorde van opkomst, van hen die overzee en langer dan een jaar in dienst zijn; onmiddellijke stopzetting van de uitzendingen.

Het A.N.J.V. koppelt zijn beleid steeds nauwer aan dat van de C.P.N. Dit getuigde ten overvloede de aansporing van het hoofdbestuur om de communistische verkiezingsactie met alle krachten te steunen. Het huidige systeem bood de jeugd geen enkele kans op geluk, maar slechts ellende, oorlog en gebrek. Als de enige politieke partij, die hierin verandering kon brengen, zag het A.N.J.V. de Communistische Partij van Nederland. In het C.P.N.-mededelingenblad "Organisatienieuws", (Januari 1949) werd de innige relatie tussen C.P.N. en A.N.J.V. door eerstgenoemde aldus beklemtoond: "Om de jeugd aan de strijd van de partij te verbinden is de jeugdbeweging vrijwel onmisbaar. We hoeven hier niet na te kaarten; we weten dat en de partij, en grote delen van het A.N.J.V. dat lange tijd niet hebben begrepen, of wilden begrijpen. Maar aan die tijd is definitief een eind gekomen. Het A.N.J.V. strijdt op zijn terrein de strijd, waarvoor de partij de lijnen aangeeft en kan daarbij de steun van de partij niet missen. Lange tijd werd hiervoor het kunstmatige Instituut van de Jeugdfunctionarissen ingesteld; het voldeed niet. Beter voldoet thans, waar dit doorgevoerd is, de maandelijks, althans regelmatige bespreking tussen partijsecretaris en verantwoordelijke A.N.J.V.-bestuurders".

De financiële toestand van het A.N.J.V. is in het algemeen nog zeer labiel. Het organisatieleven is het krachtigst in het Westen van Nederland, vooral in Amsterdam. In de Bra-

bantse steden 's-Hertogenbosch, Eindhoven en Tilburg werd in 1946 enige activiteit waargenomen, uitgaande van C.P.N.-leden, die kennelijk beoogden plaatselijke afdelingen van het A.N.J.V. te stichten.

Zonder uitdrukkelijk te spreken van opheffing van het district N-Brabant van het A.N.J.V. kan wel gezegd worden, dat dit district reeds geruime tijd wegens gebrek aan belangstelling in de onmogelijkheid verkeert enige activiteit te ontplooiën.

Een nieuw twee-maandelijks kaderblad van het Verbond, dat in de plaats komt van "Kader", is verschenen onder de naam "De Voorhoede" (1e Jaargang No.1 - Febr.-Maart 1949). Het wordt aangekondigd als een "ideologisch wapen" in handen van A.N.J.V.'s "beste mensen", een uitgave die tevens moet beantwoorden aan de vraag naar organisatorische richtlijnen. Gedetailleerd wordt daarin o.a. uitgeweid over de organisatie van een A.N.J.V.-bedrijfsafdeling, met de hier volgende samenvatting:

Bedrijfsafdelingen: minstens 10 leden, waarboven een bestuur van enkele kameraden. De voorzitter is lid van de Districtsbedrijfsraad. De controle en de verantwoording ligt dus bij het District. De bedrijfsafdeling is dus afdeling nummer zoveel van het District.

Bedrijfsgroepen: minder dan 10 leden met een voorzitter en misschien een tweede of derde functionaris. De bedrijfsgroepen worden gecontroleerd door het stadsbestuur van het A.N.J.V.

Nederlandse Pioniersbond. - Ter aanvulling en correctie van het hierover in overzicht No.11-1948, blz.16 en 17 vermelde, diene het volgende: Het Verbond van Werkersjeugd verdwijnt, zo-

als kon worden verwacht nu de Nederlandse Pioniersbond in zijn plaats komt. Niet alleen jongens- maar ook meisjesleden van 12-16 jaar zullen daarin worden ondergebracht. De organisatie is geïnspireerd op de padvinderij. Er komt geen afzonderlijke Pionierstersbond. Het A.N.J.V. zal zich met de jeugd beneden de 12 jaar alleen plaatselijk en incidenteel (b.v. bij 1 Mei- en St.Nicolaasfeesten) bezighouden, aangezien het bestuur voorschijns over geen andere mogelijkheden beschikt. De Nederlandse Pioniersbond is, evenals dat met het opgeheven Verbond van Werkersjeugd het geval was, federatief bij het A.N.J.V. aangesloten. Men verwacht met deze verandering te komen tot een strengere vorm van organisatie voor de jongeren. De Pioniersbond moet te zijner tijd jonge energieke krachten aan het A.N.J.V. leveren, dat op zijn beurt als recruteringsorganisatie ten behoeve van de C.P.N. kan worden gezien.

De scheiding van jongens en meisjes in aparte pioniers-troepen is ter bevordering van een doeltreffende werkwijze doorgevoerd. Voor de rest is er geen verschil tussen het kader van beide werkgroepen. Een "Nationale Conferentie", bestaande uit het kader van de Pioniersbond, zal besluiten nemen. Zij kiest het Hoofdkwartier. Het A.N.J.V. houdt het oppertoezicht doordat statuten en reglementen aan zijn goedkeuring onderworpen blijven.

N.V.B. - De Nederlandse Vrouwen Beweging toonde haar diligentie in de jongste verslagperiode met een herdenking van de Internationale Vrouwendag (8 Maart). In vele plaatsen werden vergaderingen en optochten gehouden. In Leeuwarden werd van overheidswege een optocht niet toegestaan wegens een op dezelfde

dag gehouden troependefilé. Dit leidde, in de stijl dezer communistische mantelorganisatie, tot talrijke protesten in andere samenkomsten van gelijke aard. "De Waarheid" gaf in haar verslagen veel reliëf aan deze Vrouwendag, die zo volledig paste in de internationale vredescampagne, door Moskou gestimuleerd.

Tegen de verwachtingen in heeft de Nederlandse Vrouwen Beweging te Rotterdam haar actie bij het vertrek van de "Zuiderkruis" op 14 Januari j.l. niet herhaald. Blijkbaar heeft men van die zijde ingezien, dat de resultaten aanmerkelijk kleiner waren dan in "De Waarheid" aangegeven.

In samenwerking met C.P.N., Waarheid en E.V.C. betoonde de N.V.B. verder hulp aan de stakende werksters in Amsterdam en Rotterdam. Zij werd door de staaksters, die hun strijd (voorlopig?) opgaven, met bloemen beloond tijdens een Amsterdamse bijeenkomst van het stakingscomité. Zij deelde dit huldebtoon met de Amsterdamse raadsfractie der C.P.N., "De Waarheid" en de B.N.O.P., de E.V.C. bedrijfsbond voor overheids-personeel.

Arbeiders-Bond voor Cultuur. - Deze is thans gesticht, waarmede officieel een einde is gekomen aan het bestaan van de Stichting Radio Werkend Nederland (zie overzicht No.12-1948, blz.25 en 26). De afdelingen van R.W.N. hebben zich vrijwel unaniem met de plannen, door Sjef Pieters in opdracht van de C.P.N. gemaakt, verenigd. Kort samengevat wil de A.B.C. zijn een progressieve bond op brede basis, die de algemene ontwikkeling in democratische en socialistische geest nastreeft, medewerkt aan het "omlijsten" van vergaderingen, strijdt tegen cultuurbederf, zorgt voor een populair-politieke opvoeding, voor kunst en ontspanning, vakantiebesteding en tourisme,

strijdt voor toewijzing van radiozendtijd etc.

Het reeds eenmaal uitgestelde R.W.N.-congres, dat de besluiten ter verbreding van de arbeidsbasis bekrachtigde, werd 5 en 6 Maart 1949 te Amsterdam gehouden. Begroetingstelegrammen en -brieven waren ingekomen van: Prof. Banfi, hoofdbestuurder van de Culturele Arbeidersbond van Italië; Hewlett Johnson, deken van Canterbury; Dr. Peter van Anrooy; Jhr. Dr. Nico van Suchtelen; Dr. J. Engels (Groningen); Charley Toorop; Martin Andersen Nexø, de schrijver van "Ditte, een mensenkind".

Na vele andere sprekers voerde tenslotte in de eerste zitting de hoofdbestuurder van R.W.N., Sjef Pieters het woord. Volgens hem was de inwilliging van de eis tot zendtijd nu een kwestie van politieke machtsverhoudingen en R.W.N. kon deze machtsverhoudingen niet wijzigen. Hier lag een taak voor de C.P.N., de E.V.C., de N.V.B. en het A.N.J.V.

Door de hierboven geschetste gang van zaken kreeg R.W.N. mede een taak als culturele arbeidersorganisatie. Dit was tot nu toe steeds haar zwakste zijde geweest. R.W.N. had thans 28.000 leden, verdeeld over 150 afdelingen. De nieuwe bond zou strijd moeten voeren tegen "de kitsch, de perversie en de Amerikaanse oorlogspropaganda". Te organiseren lezingen zouden steeds onderwerpen moeten behandelen, die voor de arbeidersklasse van belang waren. Progressieve figuren als Theun de Vries, Prof. Presser, Lion Contran, Eberhard Rebling, Haakon Stotijn, Prof. Minnaert enz., wilden graag medewerken.

Later bracht Fred Schoonenberg de groeten van het partijbestuur der C.P.N. over. Hij was van mening, dat de verandering van R.W.N. in A.B.C. geen overwinning voor de reactie betekende.

O.P.S.J. - De leiders der zgn. progressieve studerende jeugd zetten hun pogingen om in de studentenwereld invloed te krijgen voort, hoewel de resultaten tot nu toe gering of nihil waren. Verwacht kan worden, dat deze organisatie haar inspanningen in de naaste toekomst zal uitbreiden door samenwerking met andere instanties.

Te dien aanzien blijken voor de O.P.S.J. de kansen in Amsterdam iets gunstiger te liggen dan in andere universitaire centra van Nederland. Contacten met het hoger onderwijs worden van grote betekenis geacht. Daarnevens bleef de O.P.S.J. in de afgelopen weken ook in algemeen politieke zin ageren. Voor de eerste maal trad zij gemeenschappelijk met het A.N.J.V. naar buiten op tijdens een Indonesische vriendschapsavond (5-3-1949 te Utrecht).

Comité "Hulp aan Indonesië". - Het lag in de bedoeling van deze communistische mantelorganisatie om aan de "actieve medewerkers" een identiteitskaart te verstrekken (Waarheid 26-2-1949). Dit kan een incidentele regeling zijn, getroffen ter gelegenheid van de "Vrij Azië-week" in Amsterdam. De uitreiking van identiteitskaarten zou echter ook de mogelijkheid kunnen scheppen om voor de verdere toekomst andere personen dan het beperkte aantal comité-leden organisatorisch te binden. Dan zou deze kaart in wezen een gecamoufleerd bewijs van lidmaatschap ener vereniging zijn, die echter naar buiten als comité blijft optreden.

IV. EENHEIDS VAK CENTRALE.

De jongste verslagperiode heeft geen rooskleurig nieuws gebracht voor de stakers, die merendeels in Amsterdam onder auspiciën van de E.V.C. (C.P.N.) het werk hadden neergelegd. Deze conflicten hebben hoegenaamd geen materieel gewin voor de erbij betrokken arbeiders opgeleverd; in de meeste gevallen het tegendeel. Een der E.V.C.-hoofdbestuursleden, Bertus van der Heul, bracht dan ook schrale troost met de verklaring, "dat het succes van een staking niet uitsluitend wordt bepaald door een resultaat, maar evengoed door getoonde stakingswil".

Het element, dat in het bijzonder bij het mislukken van de staking der havenarbeiders een grote rol heeft gespeeld, was het gebrek aan solidariteit tussen de losse en vaste havenarbeiders. De zeer uiteenlopende machtsverhoudingen op organisatorisch gebied in de havens van Rotterdam en Amsterdam hebben het verloop van de havenstaking mede beïnvloed. In Rotterdam wordt de scepter gezwaaid door het O.V.B., dat de strikt politieke actie van de vakbeweging verwerpt. In Amsterdam is het de E.V.C., onder invloed der C.P.N., die het standpunt huldigt, dat de bestaansstrijd in het algemeen een politiek karakter zal hebben. Het doel, dat de E.V.C. met het voeren van de actie op deze grondslag beoogde, is sinds het vorige jaar steeds duidelijker naar voren gekomen.

De E.V.C.-leiders poogden tevergeefs de conflicten in Amsterdam ook naar elders over te brengen. De staking in de Amsterdamse haven heeft, ondanks hun moeite, in Rotterdam geen navolging gevonden. Ook nu stonden de arbeiders nog sympathiek tegenover de strijd van hun Amsterdamse collega's, doch daarbij

bleef het. Het O.V.B. bleef strak afwijzend. De macht van zijn voorzitter, Toon van den Berg, is in de Rotterdamse haven nog aanzienlijk. Antwerpen wees een beroep op solidariteit van de hand wegens 1e. de onvolkomen stakingsactie in de haven van Amsterdam; 2e. het niet deelnemen van Rotterdam; 3e. de grote werkloosheid onder de Antwerpse havenarbeiders.

Diverse bij de Eenheids Vak Centrale aangesloten bonden hielden in de afgelopen weken kleine bijeenkomsten, waartoe arbeiders van een bepaald bedrijf werden uitgenodigd. Daarin werden de klachten, die men in het betrokken bedrijf heeft, behandeld. Vooraf hield een E.V.C.-bestuurder een propagandistische redevoering, waarin vooral werd gewezen op het grote belang van het vormen van fabrieks- of bedrijfskernen in verband met de op komst zijnde Publiekrechtelijke Bedrijfs Organisatie. Het bijeenroepen van personen uit een bedrijf op een vergadering, waar nagenoeg alleen de in dat bedrijf voorkomende moeilijkheden worden behandeld, heeft uiteraard de belangstelling van betrokkenen. Nieuwsgierigheid naar het daar te behandelen onderwerp lokte sommigen naar die bijeenkomsten. Het bezoek was toch gering, hetgeen aan vergaderingsmoeheid kan worden geweten. Waarschijnlijk kan deze tactiek hier en daar voor de E.V.C. successen opleveren. Men bereikt zodoende immers ook andersgeorganiseerden.

De E.V.C. heeft zich de laatste dagen opnieuw gemengd in de zaken van de zgn. DUW-arbeiders. Dit bleek o.a. tijdens een openbare vergadering te Amsterdam, die slechts door een 30-tal personen werd bijgewoond.

De voorzitter van het sedert 26-4-1948 bestaande Lande-

lijk DUW-bureau van de E.V.C., P.W. van Raamsdonk, zei o.m., dat er een DUW-bureau was opgericht van de E.V.C., dat uitsluitend de belangen van de DUW-arbeiders behartigde. Hoewel aan alle nieuwsbladen copie was gezonden, had alleen het dagblad "De Waarheid" precies gepubliceerd hoe de toestand van de DUW-arbeiders was. De havenarbeiders gebruikten als strijdmiddel de staking. Dit was echter ten enenmale onmogelijk voor de DUW-arbeiders. Hij gaf de aansporing om te demonstreren. De Hoofdbestuurder van de E.V.C., Pieter Wiegman, corrigeerde hetgeen door Van Raamsdonk was gezegd, over het ondoelmatige van een staking. Er waren in het land voorbeelden van stakende DUW-arbeiders, die succes hadden geboekt. Hij wees op de DUW-arbeiders in Jubbega in Friesland en te Emmen in Drente, die hun eisen met staking hadden ondersteund en gewonnen. Er moesten delegaties naar de Directeuren, Arbeidsbureaux en zelfs naar de Minister. Staking was voor de DUW wel niet "het" middel, echter bleek z.i. wel, dat dit middel op sommige ogenblikken nuttig was. Overal werd actie onder de DUW-arbeiders voorbereid.

Het hoofdbestuur der E.V.C. zond op 1 Februari j.l. aan de vice-consul van Griekenland te Rotterdam een telegram, waarin krachtig werd geprotesteerd tegen het proces, dat 2 Februari te Athene gevoerd zou worden tegen Griekse vakverenigingsleiders. Aan het W.V.V. verzocht de E.V.C. eveneens een protest te doen horen bij de Griekse regering en bij de algemeen secretaris van de U.N.O.

V. R.C.P. EN ANDERE LINKS-EXTREME GROEPEN.

De Revolutionnair-Communistische Partij (Trotzkisten) hield in Februari 1949 een zgn. "uitgebreide zitting van het Centraal Comité". Voor zover kon blijken, oordeelt de R.C.P. het, mede uit tactische overwegingen, gewenst zich voortaan duidelijk te distancieren van het Onafhankelijk Verbond van Bedrijfsorganisaties (O.V.B.). Hierbij zit zekere beduchtheid voor, dat men de C.F.N. politiek in de kaart gaat spelen. Ten einde meer contact met de arbeiders te verkrijgen, diende de R.C.P. te gaan werken in de massa-vakbeweging. Het O.V.B. werd als zodanig niet erkend. Tot een oplossing van het dieper gaande geschil kwam het niet, omdat men alsnog aarzelde scherper op te treden tegen Rotterdamse partijleden, die zich solidair bleven verklaren met het beleid van het O.V.B. De uiteindelijke wifelachtige houding van de leiding der R.C.P. droeg er het hare toe bij om de onduidelijke situatie te bestendigen.

Enkele maanden geleden werd n.a.v. de zgn. Tito-oppositie in de C.P.N. (zie overzichten No.9-1948, blz.2 en 3 en No.11-1948, blz.8) door enige R.C.P.'ers de vraag geopperd of de Trotzkisten hun historische kans lieten voorbijgaan. In overweging werd gegeven contact op te nemen met de "nationale opposities tegen de Stalinistische leiding" en indien enigszins mogelijk tot fusie over te gaan. Enige voorwaarde moest zijn, dat ze op basis van de klassestrijd stonden en het democratisch centralisme aanvaardden. Deze samensmeltingen zouden, aldus de voorstellers, dienen te geschieden op nationale basis, daar de R.C.P. van deze mensen niet mocht eisen, dat ze de leiding van

de IVE Internationale nu maar ineens als hun internationale leiding zouden aanvaarden. Deze nationale partijen zouden heus wel internationaal contact zoeken en zich een internationale leiding, kiezen. Tevoren had Nol Bos (Sal Santen) zich in "De Tribune" (19-10-1948) afwijzend uitgesproken tegenover de aspiraties van het "Nederlands Communistisch Comité". Hij achtte de internationale belangen der arbeidersklasse als uitgangspunt eerste voorwaarde voor het voeren van een vruchtbare oppositie. Zijn standpunt werd gedeeld door M.F. (Maurice Ferarez). Zij, die het zoeken van contact voorstelden, hadden het standpunt van Sal Santen betreurd. Ferarez gaf hun ten antwoord, dat het nationalisme, ook van oppositiegroepen in de Stalinistische partijen, even verwerpelijk bleef als het nationalisme van de "Bureaucratie in het Kremlin". De enige taak voor de R.C.P. was z.i. hierin gelegen de opposanten te overtuigen, dat zij als nationale oppositie tegen het streven van Moskou nog altijd het slachtoffer waren van hun Stalinistisch verleden. De oppositie-groepen moesten allereerst worden overtuigd van hun foutieve nationale instelling.

De hiervoren gememoreerde gedachtenwisseling hield kennelijk de opzet in om nog eens te discussiëren over de theoretische grondslag van het Trotskisme. De vraag blijft open of het zgn. "Nederlands Communistisch Comité" een realiteit is. Na zijn derde circulaire werd van het Comité niets meer vernomen.

Als gevolg van de wens meer eenheid te brengen in de diverse linkse groeperingen, hebben besprekingen plaats gevonden

over het organiseren van een gemeenschappelijk Zomerkamp. Besprekingen tussen Spartacus en vertegenwoordigers der Vlamgroepen bleven zonder resultaat. Daarentegen heeft overleg tussen vertegenwoordigers van de N.B.V.S. en de Communisten Bond Spartacus er toe geleid, dat beide groepen het initiatief namen tot het houden van een Algemeen Socialistisch Zomerkamp.

Andere organisaties zijn aangezocht zich bij deze kampweek aan te sluiten. Het Zomerkamp zal van 30-7-1949 tot 6-8-1949 worden gehouden op het terrein van "De Woudstee" in de omgeving van Hulshorst op de Veluwe.

VI. DE A.B.W.M. EN HET ROYEMENT-HERMANS.

Het royementsbesluit t.a.v. de C.P.N.'er Hub.Hermans bleek in enkele afdelingen van de Algemene Bond van Werkers in het Mijnbedrijf ergernis te hebben verwekt. Zoals te verwachten was, spanden sommige communistisch gezinde leden van de A.B.W.M. zich in om de uitbanning van deze hoofdbestuurder alsnog ongedaan te maken. Sommige bezwaarden prezen Hermans' prestaties ten behoeve van de bond. De leiding van de A.B.W.M. bleek echter de teugels strak te houden. Ofschoon Hermans en zijn medestanders blijven ijveren om het royement op te heffen, ziet het er niet naar uit, dat de oppositie het van het H.B. van de A.B.W.M. zal winnen. Namens het hoofdbestuur werd inmiddels bekend gemaakt, dat mededelingen, als zouden leden uit solidariteit met Hermans hebben bedankt, niet op feiten berustten. De leden, die in verzet kwamen tegen het royeren van Hermans, drongen aan op het spoedig houden van een algemene ledenvergadering, waarop H. een beroep heeft gedaan.

VII. INDONESIË.

Het communistische Comité "Hulp aan Indonesië" ontwikkelde te Amsterdam meer activiteit door het beleggen van openbare vergaderingen, waaronder zgn. wijkvergaderingen. De belangstelling hiervoor is echter matig geweest.

Tijdens deze bijeenkomsten was het wekken van stemming tegen de Regering het gewone verschijnsel en verder de aansporing om steun te verlenen aan de Indonesische studenten, die als protest tegen de politieke actie in Indonesië niet langer hun studiebeurzen willen accepteren.

Bedoelde steun kan o.a. verleend worden door in te tekenen op steunlijsten, dan wel door bijdragen te storten op de postrekening van het Comité, het e.e.a. dan ter versteviging van het door het Comité opgerichte "Indonesische Studentenfonds". Het comité heeft echter voor eigen actie ook geld nodig en daarvoor worden op vergaderingen - ook van andere communistische groeperingen - prentbriefkaarten verkocht, waarop ook de doelstellingen van het Comité zijn afgedrukt. Deze kaarten zijn mede verkrijgbaar bij het Comité-adres: Herengracht 28 te Amsterdam.

Ook zijn gelden ingezameld door een comité, dat kennelijk is opgericht op initiatief van het Comité "Hulp aan Indonesië", althans door verschillende in dit comité zitting hebbende personen. Het opgerichte Comité, met name Comité "Free Asia Week", heeft zich - naar op een openbare vergadering is medegedeeld - ten doel gesteld het houden van een "Vrij Azië-Week" te Amsterdam van 13 tot 20 Maart. Hiervoor is een organisatiecommissie in het leven geroepen, bestaande uit Soenito, Go Gien Tjwan,

Kwa Hong Giok, Mevr. Pratomogret, Wim Klinkenberg en P. Tuynman,
de laatstgenoemde als secretaris,

Bij het Comité "Free Asia Week" hebben zich aangesloten de "Gaboengan Perkoempoelan Perkoempoelan Indonesia" (G.P.P.I.), het Comité "Hulp aan Indonesië", de Eenheids Vak Centrale (E.V.C.), de Nederlandse Vrouwen Beweging (N.V.B.), het Algemeen Nederlands Jeugd Verbond (A.N.J.V.) en de Organisatie van Progressieve Studerende Jeugd (O.P.S.J.).

De "Roekoem Peladjar Indonesia" heeft de Indonesische studenten opgeroepen om een week hun studie aan de Universiteiten te staken, om zodoende steun te verlenen aan de Indonesische studenten, die hun studiebeurzen hebben opgezegd als protest tegen de politieke actie in Indonesië. Ook van andere zijde is getracht om de staking der studie aan de Universiteiten gedurende een week (van 18 - 25 Februari j.l.) zoveel mogelijk te stimuleren. De Studentenvereniging "Pericles" te Amsterdam heeft namelijk een beroep gedaan op alle studenten te Amsterdam om ter ondersteuning van de actie der Indonesische studenten ook gedurende een week het bezoeken van colleges te staken. Zelfs aan de Hoogleraren heeft de vereniging verzocht gedurende een week geen colleges te geven. De actie heeft echter geen feitelijk resultaat opgeleverd. Evenmin de door Pericles op 21 Februari j.l. te Amsterdam gehouden zgn. informatieve avond, behoudens dan een tweetal aangenomen moties, die tot stand zijn gekomen zonder de tegenstemmers te tellen. Ware dit wel het geval geweest, dan zou het tegenovergestelde resultaat verkregen zijn, want ter vergadering waren verscheidene studenten-
tegenstanders van Pericles aanwezig.

Ter vergadering zijn adhaesiebetuigingen binnengekomen van organisaties, die de staking der studenten hebben gestimuleerd.

De 21ste Februari 1949 was de dag der Koloniale Jeugd, zulks ingevolge een in de maand December 1948 door de Wereldfederatie van Democratische Jeugd (World Federation of Democratic Youth) genomen besluit om ieder jaar de 21ste Februari te vieren als dag der internationale solidariteit met de jeugd in de koloniale landen, die strijden voor vrede en tegen koloniale overheersing. In Nederland heeft het Algemeen Nederlands Jeugd Verbond (A.N.J.V.) zich beijverd propaganda te voeren voor bedoelde herdenking. Op verschillende plaatsen zijn biljetjes opgeplakt met leuzen (of zijn door middel van verf leuzen op de straat aangebracht) als: "alle Indonesische gevangenen vrij", "weg met de koloniale oorlog", "de troepen terug" en dergelijke.

Te 's-Gravenhage is door het A.N.J.V. ter gelegenheid van de zgn. Koloniale Jeugddag een openbare vergadering gehouden, waarvoor slechts geringe belangstelling bestond.

Volgens het dagblad "De Waarheid" is de 21ste Februari als dag der koloniale jeugd gekozen, omdat:

- a. op 21 Februari 1946 in India een grote opstand uitbrak tegen het Engelse imperialisme;
- b. op 21 Februari 1947 in Egypte een demonstratie plaats vond van Egyptische arbeiders en studenten voor terugtrekking der Britse troepen uit dit gebied; en
- c. op 21 Februari 1948 te Calcutta een grote conferentie is gehouden van de jeugd van Z.O.Azië tegen het imperialisme.

Het A.N.J.V. heeft de Wereld Federatie van Democratische Jeugd met de in Nederland getroffen maatregelen voor de 21 Februari-actie in kennis gesteld met een brief, waarin aan deze wereldorganisatie onder meer is medegedeeld - aldus het dagblad "De Waarheid" - "dat voor en op de dag van de koloniale jeugd "de voorhoede van de Nederlandse jeugd op velerlei wijzen het "Nederlandse volk heeft opgeroepen tot solidariteit met de Indonesische jeugd". Het A.N.J.V. is verder van mening, aldus de bewuste brief, dat met deze en volgende acties een waardig begin is gemaakt met de campagne voor het tweede wereldcongres in September a.s. Het hoofdbestuur zal trachten om gelden bijeen te brengen om minstens een Nederlandse en een Indonesische kameraad (uit Nederland) naar Boedapest te zenden.

Het "Comité voor Vrede in Indonesië" gaf een der reeds eerder aangekondigde brochures uit, getiteld: "Wat gebeurt in Indonesië?". De inhoud dezer brochure is een samenvatting van publicaties van brieven van militairen in Indonesië over het militaire optreden daar te lande, pers-uitingen over de guerillastrijd e.d., het een en ander bedoeld als voorlichting van het Nederlandse volk, opdat het later niet zal zeggen: "Wij hebben het niet geweten; wij hebben het niet gewild". In de inleiding der brochure wordt verder o.a. nog opgemerkt, dat de berichten, die uit de soldatenbrieven tot ons komen, zo alarmerend zijn, dat zij om een antwoord roepen. "Deze berichten zijn een wanhoopskreet tot het gehele Nederlandse volk, omdat het gehele "Nederlandse volk verantwoordelijkheid draagt voor de situatie, "waaronder hun afzenders geplaatst zijn".

Deze situatie, aldus de inleiding, is een gevolg van de Nederlandse politiek. De berichten van de Nederlandse soldaten, "de wanhoopskreten van de lichamelijk en geestelijk gemartelde "Indonesische en Nederlandse soldaten" moeten doorklinken in alle Nederlandse gezinnen.

Genoemd Comité verspreidde ook een manifest, waarvan de aanhef luidt: "Nederlanders, het roer moet om". Dit is gebaseerd op de in het manifest tot uitdrukking gekomen mening, dat na drie-en-een-half jaar beginselloos opportunisme en eigenmachtig geweld de Nederlandse politiek in Indonesië thans hopeloos is vastgelopen. Het vertrouwen in de Nederlandse bedoelingen is zowel in Indonesië als in de wereld volkomen verspeeld en het Nederlandse volk is in een moeras gevoerd. Alleen een radicale koerswijziging had hier een kans op uitkomst kunnen bieden. De regeringspolitiek, wier enige vaste kenmerk was, dat zij steeds te weinig bood en telkens te laat kwam, dreigt thans definitief te mislukken.

Verder wordt in het manifest verkondigd, dat ondanks een schromelijk onvolledige en eenzijdige voorlichting, tot het Nederlandse volk de bittere waarheid doordringt, o.a. dat er aan Nederlandse zijde tal van doden vallen, de militairen aan een proces van demoralisatie en verruwing onderhevig zijn en de haat en verbittering der Indonesiërs elke dag groeit.

Van de Regering moet openhartige voorlichting geëist worden, ook wat betreft haar verdere bedoelingen en plannen. "De kaarten moeten op tafel". Verder wordt verlangd: een loyale uitvoering van de resolutie van de Veiligheidsraad, aankondiging van terugtrekking der troepen op korte termijn, volledige

bewegingsvrijheid voor de Republikeinse leiders, herstel van de Republiek in Djocja als autonome eenheid enz.

Tijdens een op 10 Maart j.l. door het "Comité voor Vrede in Indonesië" belegde openbare vergadering, waar vorenbedoeld manifest werd verspreid, is medegedeeld, dat met deze vergadering en met andere bijeenkomsten, die in Nederland gehouden zullen worden, beoogd wordt het Nederlandse volk te mobiliseren. De initiatiefnemers tot deze vergadering, aldus werd verder medegedeeld, behoren tot een voormalige illegale groep. Het gesprokene op deze vergadering opende over het algemeen geen nieuwe gezichtspunten.

15 Maart 1949.

VIII. OVERZICHT DER STAKINGEN IN FEBRUARI 1949.
Zie bladzijde 33 en 34.

OVERZICHT DER STAKINGEN IN FEBRUARI 1949.

- 33 -

Bedrijf.	Aanleiding.	Inmenging Vakbonden.	Resultaat.	V o l g n o.
Lassers Ned. Dok en Scheeps- bouw Mij. te Amsterdam.	Prot. tegen voorgeno- men outillagetoeslag.	EVC-De Metaal leidde actie.	EVC hief staking op zonder enig succes te hebben bereikt.	1
Text. bedrijf "Hollandia" te Amsterdam.	Eis: uitbet. gratif. v. 3 weken extraloon later tevens 10% loonsverhoging.	EVC-ATEK leidde actie.	Staking opgehe- ven zonder in- williging van gestelde eisen.	2
Werksters in dienst gem. Zaandam.	Eis: gelijkschakeling loon met ongeschool- de manh. arb., en te- vens gratificatie.	EVC-BNOP leidde. actie.	Staksters ont- slagen; hebben zich 28/2 weer gemeld voor werkhervatting.	3
Bouwwakarb. Aannemer Geel Amsterdam.	Eis: loonsverhoging en gratificatie.	EVC-ABWB leidde actie.	EVC hief staking op zonder iets te hebben bereikt.	4
Houtzagerij De Atlas Amsterdam.	Eisen: loonsverhoging f. 2.50 duurtetoel. en gratificatie.	EVC-ABHM leidde actie.	Zaak zou opnieuw door directie worden onderzocht.	5
Werksters in dienst gem. Amsterdam.	Eis: zelfde als werk- sters te Zaandam (bovenvermeld).	EVC-BNOP leidde actie.	Staking geduren- de Febr. voortge- zet; is 7/3'49 opgeheven.	6
Havenarb. ver- sch. bedrijven Amsterdam.	Protest tegen geringe ploegensterkte; eis: nachttoeslag en loonsverhoging.	EVC-ABT leidde actie.	EVC hief staking op zonder enig succes te heb- ben bereikt.	7
Bouwwakarb. NV. Neman Nieuwer Amstel.	Prot. tegen geweiger- de loonsverhoging.	Stakers allen lid van EVC- ABWB.		8
Werksters schonmaak- bedr. Cemsto Amsterdam.	Eis: loonsverhoging (86 ct. i.p.v. 60 ct. per uur).	EVC-Chevofa leidde actie.	Werk hervat, di- rectie zal zaak opnieuw bespre- ken.	9
Bouwwakarb. Fa. Pasma-Vlaeswin- kel-Amsterdam.	Eis: uitbet. gratific.; tevens symp. actie arb. aannemer Geel.	EVC-ABWB leidde actie.	Na overleg over- eenstemming be- reikt, werk nor- maal hervat.	10
Brit.-American Tobacco Cy. Amsterdam.	Hervatting vorige ac- tie voor 4% toeslag op jaarloon.	EVC-ANBT leidt actie.	Staking duurt voort.	11
Turmac Tabak Mij. Amsterdam.	Ondersteuning actie bij British-American.	Idem.	Idem.	12

V o l g n o.	Be- gin in vo- rige mnd.	De onder de stakingsstreep vermelde getallen geven het aantal stakers aan. De boven de stakingsstreep vermelde getallen geven het aantal arbeiders aan, dat in normale toestand werkzaam is. .:staking met vooraf bepaalde tijdsduur (korter dan 24 uren). -:staking met vooraf bepaalde tijdsduur (24 uren of langer). =:staking met niet vooraf bepaalde tijdsduur.																											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
1	20/12	totaal plm. 4500 man, waarvan 330 lassers, plm. 250 en bovendien ruim tweehonderd uitgesloten en.																											
2	20/12	1200 340																											
3	21/12	30 9																											
4	31/12	120																											
5	6/1	70 70																											
6	11/1	plm. 700 plm. 600; staking 7/3-49 opgeheven, was enigszins aan het verlopen.																											
7	11/1	plm. 1500 totaal plm. 2800-2.000 man.																											
8	17/1	21 12																											
9	24/1	plm. 300 plm. 300																											
10	26/1	120 80																											
11	26/1	plm. 500 plm. 500																											
12	28/1	plm. 100 plm. 100																											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28

Text.fabr.NV. J.A.Raymakers- Gemert,	Protest tegen ver- scherpte boeterege- ling wegens afleve- ring slecht werk.	CPN-leden stookten KAB bemid- delde.	Na overleg met directie, invoer- ing boeterege- ling uitgesteld.	13
Confectiefabr P.Etman Heerenveen.	Loongeschil i.v.m. vastgesteld CAO-loon; eis loontoeslag.	NVV bemid- delde.	Na bespreking met directie, werk normaal hervat.	14
Werksters schonmaak- bedrijf Camsto Rotterdam.	Eis: loonsverhoging, grotere personeels- bezetting.	EVC-Chevofa leidde ac- tie.	Staking verliep; zonder inwilli- ging eisen, ac- tie beëindigd.	15
Electro-Techn. Installatie- bureau Delnoz Maastricht.	2 bedienden eisten 2% gratificatie.	----	Inw.geweigerd wegens wanpres- tatie; beiden ontslagen.	16

